

ผลของการฝึกอบรมโดยใช้หลักไตรสิกขาที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา

การใช้เหตุผลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

Effects of Training by Using Trisikkha on Buddhism Knowledge , Moral Reasoning
and Moral Conduct of Upper Secondary School Students

ผู้พิมพ์

สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการที่ปรึกษา..... (ดร. นพคุณ พิศาลวง)

.....กรรมการ..... (ดร. นพคุณ พิศาลวง)

เพ็ญศรี นวลมาก

Pensri Nuanmak

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้มหาวิทยาลัยพัฒนาชุมชน
ดำเนินการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Master of Education Thesis in Community Development Education
Prince of Songkla University

2544

เลขหมู่ B04570.E8 0072 8544
Bib Key 218351

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของการฝึกอบรมโดยใช้หลักไตรสิกขาที่มีต่อความรู้เกี่ยวกับ
หลักธรรมทางพุทธศาสนา การใช้เหตุผลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ผู้เขียน นางสาวเพ็ญศรี นวลมาก
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เข้ารับการฝึกอบรม (2) เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก่อนและหลังการฝึกอบรม (3) ศึกษาความคงทนของความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระยะเวลา 1 เดือน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนมัธยมฯ หางปาดิ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 76 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะที่นับถือศาสนาพุทธ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีค่าความเชื่อมั่น 0.82 และแบบวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความรับผิดชอบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 ด้านความมีวินัยในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 และด้านความขยันหมั่นเพียร มีค่าความเชื่อมั่น 0.88 ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระต่อกัน (Paired Sample t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนาอยู่ใน

ระดับปานกลาง มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 และมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือด้าน
ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียร อยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา
หลังการฝึกอบรมทันทีสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรมทันที
สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความ
รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียรหลังการฝึกอบรม
1 สัปดาห์สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา
หลังการฝึกอบรมทันทีสูงกว่าหลังการฝึกอบรม 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึกอบรมทันที
สูงกว่าหลังการฝึกอบรม 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

7. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทั้ง 4 ด้านคือ ด้านความ
รับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง และความขยันหมั่นเพียรหลังการฝึกอบรม 1
สัปดาห์สูงกว่าหลังการฝึกอบรม 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากผลการวิจัยดังกล่าว โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนควรร่วมมือกันจัดให้มีการฝึกอบรม
อย่างต่อเนื่องกับนักเรียนทั้ง โรงเรียน เพื่อให้คุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้น
มีความคงทน เป็นจริยนิสัยที่ยั่งยืนและเป็นวิถีชีวิต

Thesis Title Effects of Training by Using Trisikkha on Buddhism Knowledge , Moral Reasoning and Moral Conduct of Upper Secondary School Students

Author Miss Pensri Nuanmak

Major Program Community Development Education

Academic Year 2001

Abstract

This research was intended 1) to investigate the level of Buddhism knowledge , moral reasoning and 4 aspects of moral conduct : responsibility , honesty , self – discipline , and diligence , of Upper Secondary School Students who were trained by using Trisikkha , 2) to compare thair Buddhism knowledge , moral reasoning and 4 aspects of moral conduct before the training with those after , 3) to study the retention of the students' Buddhism knowledge , moral reasoning and 4 aspects of moral conduct for a month

The subjects were 76 Mattayom Suksa 5 students from Su – ngai Padi Secondary School , Changwat Narathiwat during the 1999 academic year. With the purposive sampling , all of them Were Buddhists. The research instruments were a test of Buddhism knowledge of which the reliability was 0.85 , a measure of moral reasoning of which the reliability was 0.82 , and a measure of moral Conduct concerning 4 aspects : responsibility at 0.89 , honesty at 0.92 , self – discipline at 0.89 and diligence at 0.88. The data analysis employed a paired Sample t-test

The findings were as follows:

1. The Upper Secondary School Students had a moderate level of Buddhism knowledge , the fifth level of moral reasoning and a high level of 4 aspects of moral conduct : responsibility , honesty , self – discipline , and diligence.

2. The level of Buddhism knowledge of the students was significantly higher , at .001 , immediately after the training than before the training.

3. The level of their moral reasoning was significantly higher immediately after the

training than before the training at .001.

4. A week after the training , their moral conduct , either the responsibility , honesty , self – discipline , and diligence aspect , was significantly higher than that before the training at .001.

5. Immediately after the training , their Buddhism knowledge was significantly higher than that a month after at .001.

6. Immediately after the training , their moral reasoning was significantly higher than that a month after at .001.

7. A week after the training , their moral conduct , either the responsibility , honesty , self – discipline , and diligence aspect , was significantly higher than that a month after at .001.

From these findings , schools and parents should provide continuous training for the students to retain their morality , to sustain their ethical habits to foster their positive way of life.

กฤษฎิ์ นวณนาก